

ФОАІЕ

пентрѣ

МИШТЕ, ШИМЪ ШИ ЛИТЕРАТУРЪ.

№. 51.

Luni, 20. Decembrie.

1843.

КЪ ВЪНТЪЛ,

zic de D. I. Maiorескѣ, инспекторѣ скоалелор дин Краіова, ла 21. Ноемврие, кѣнд с'а дѣлѣнѣнѣт дѣнаинтеа Мѣриеі Сале корпѣл професорал де аколо.

Преа дѣлѣнѣте Доамне!

Сѣіреа дѣлѣнѣмеі Воастре не тронѣл Ромѣніеі, а децентат дѣл иніміле фѣлор націеі сѣвеніре атѣт де плѣкѣте ші пѣдежді дѣл вѣитор атѣт де вѣі, дѣкѣт а стѣзѣ, кѣ прілеціѣл дѣкѣпѣчѣнеі, че корпѣл професорал де аічі дѣлѣеа оарѣ, дѣлсѣ дѣл кѣратѣ інімѣ ші кѣ тоатѣ мѣлѣдѣміреа, вѣ адѣче, есте кѣ пепѣтѣнѣцѣ а пѣле атѣнѣе.

Маі вѣртос, преа дѣлѣнѣте Доамне, кѣ апевоіе се ва аѣла алт лок дѣл патріеа поастрѣ потрѣвѣт пентрѣ асемеіе прѣвѣрѣі, ва Краіова. — Ші веак ші жѣмѣтате се апроіеіе декѣнд ачест орашѣ, зна дѣл че ле маі векі капітале але ре дѣлвѣіетоарелор Домніі ромѣнеціі се ліпсісѣ де вѣкѣрѣеа, де а маі да Ромѣнілор Домніі дѣл сіпѣл сѣѣ. Дѣлѣнѣмеа Воастрѣ сѣлтеціі чел дѣлѣтѣлѣ, каре дѣлпѣ ші шір де ані атѣт де лѣнг, не даці прілеціѣл де а кѣзѣта дѣлапоі дѣл історіеа патріеі ші де а прѣвѣла ачел маре пѣмѣр де Домніі, каріі дѣл

фаміліале Краіовеі дѣлѣлѣдѣнѣсе не тронѣл дѣлреі, знаі кѣ рара лор вѣртѣте дѣлтіпѣрѣі греле, алціі кѣ дѣлѣеленте ші мѣлѣтѣітоаре дѣлтокрѣрѣі дѣл паче, ші знаі дѣлпѣтре тоці кѣ одорѣл чел маі прѣціос знаі націі, кѣ десровіреа літѣвеі націонале, ші аѣ тіпѣрѣіт адѣлѣк пѣтмеле дѣл картеа вѣедеі націеі, — дѣл апалеле Ромѣнілор. — Прѣвѣнд ачел трекут ші ачестѣ де фацѣл пѣскѣтѣл дѣл нѣоаа скѣмбаре а лѣкрѣрѣлор, треѣе сѣл мѣртѣрѣсісѣм, кѣ по пѣлѣл ромѣл пѣ есте рѣѣ дѣлсемеінат дѣл картеа прѣведѣнѣеі. Кѣлчѣ, де ші фѣртѣніле веакѣрѣлор аѣ ісѣвѣт пѣ одаѣл дѣл фірѣл вѣедеі націонале амерѣндѣнѣне кѣде ре ші дѣлрѣпѣларе: дѣлсѣ прѣведѣнѣда а децентат дѣл кѣнд дѣл кѣнд кѣлте зна вѣрѣват дѣл сіпѣл націеі, каре крескѣт пентрѣ сарчѣна са, а децентат аторѣціітеле дѣлѣхѣрѣі, леа дѣлшѣнѣс дѣлаинте ші а рѣдікат не кѣзѣнда націе.

Треі стадіѣрѣі се вѣд дѣлсемеінате дѣл планѣл ікономіеі дѣлмѣнезеенціі пентрѣ вѣада попѣлѣлор: Патріотісѣмѣл, релеѣеа ші націоналісѣмѣл.

Ачестеа сѣлнт сіпѣлгре елемѣнтеле, дѣл каре вѣеѣзѣеце зна попѣл. Дѣл кѣпоаѣе реа лор, дѣл дѣлѣелеапѣта десѣлѣіре ші дѣл вѣіне-кѣлмѣпѣніта лор аплекаре заче тоатѣ

sentimente, nedeltemeiate ne o jzdekать съпътоасъ, потъ съ фие ши вьтъмътоаре.

Ачеаста есте Domnilor, че авеам а вѣ спъне.“

Дѣмнекъ, dimineața дп 28. Noembrie, ла 10 часъри, Мъриа Са гътит de дръмъ а ешит дп салъ ши маї дптъиз а пофтит пе тоді ампоіаціі ка съ се поарте къ скъмпътате ши къ чпнсте дп постърме лор: къчі, прекът есте Мъриа Са de вьпъ ши аплекат а къноаште меритъл ши а д респлъті, орї вnde ва фї, пре атъта ла дпн протівъ ва фї аспръ ши чеа маї мїкъ аватере пъ о ва трече къ vederea.

Дѣпъ ачеаста а кіемат дпаштеа са пе d. I. Maioreckъ, инспекторъ скоалелор ши іа zic зръмътоареле:

„Domnule, дці рекомънд пе тпнерімеа сколастикъ, ка пе ачееа, de vnde patria дши аштеаптъ вьрваціі вреднічі. Маї дптъиз de тоате, съ о дпвъцаді темереа de Dzeъ: къчі ачеаста есте дпчепътъл а тоатъ дпцелепчївнеа, ши орї че дпвъдътъръ недлтемеіатъ пе темереа de Dzeъ, есте нефолосїтоаре, ши вьтъмътоаре. Съї арътаціі ши слава стръмошеаскъ дп фаптеле вьрвацілор челор марї аї паціей: къчі слава стръмошеаскъ есте чел маї вьпъ мїжлокъ de а дпсвфледї пе тпнеріме пентръ фапте фолосїтоаре патріей. Дпсъ тотодатъ съї арътаціі ши грешалеле стръмошилор, дп зрма кърора ам къзът дп стареа, дп каре пе афлъм, ка ашеа съ довъндеаскъ о ікоапъ адевъратъ de ачееа че ам фост ши сълптем акъм. — Амї паре рѣъ, къ дппрецізърріле аъ адъс, ка съ пъ почїв черчета скоала; dar еъ ам тоатъ дпкредереа дп Дѣмніата ши штіѣ къ

поці фаче че требъте; de ачееа, дпкъ о-датъ дці маї рекомънд пе тпнеріме.“

Дндатъ дѣпъ къвпнтеле ачесте Мъриа са с'а пъс дп каретъ ши а плекат.

КЪВЪНТЪЛ,

zic de Domnișoara Alexandrina Mariєrъ, ла 23. Noembrie, кънд Мъриа са а черчетат пенсіонъл de фете дп Країова.

Преа дпълдате Doamne!

Бъкъриа, de каре с'а пьтрънс тоатъ цара, пентръ-къ с'а дпвреднїчїт а довъндї ла тропъл патріей пе канъл лъмїней ши пе протекторъл кълтърей, ш'а фост гъсїт дпкъ de атъчї дп ініміле тпнерїлор фечїоаре, че крещем дп ачест ашезъмънт, ва кредпчос ехо.

Ачеастъ въкъріе преа дпълдате Doamne, пентръ пої а ажънс а фї пемърпїнїтъ астъзі, прїп черчетареа къ каре дпвдїмеа Воастръ вїневоїці а чпнсті ачест ашезъмънт. Да, преа дпълдате Doamne, въкъриа поастръ есте фъръ марціні: къчі акъм авем о довадъ маї мълт, къ ши ачест інстїтът ва фї прївегіат de аїчі дппаште de о дпналтъ дпцелепчївне къреїа крещереа сексълвї постръ дї есте скъмпъ.

De ачееа zїoa ачеаста ва ръмънеа пестеарсъ дпн ініміле поастре, ши пе ва адъче тотд'азна амїнте ка сїмдїндъне кетареа поастръ дп соціетате, sentimente-ле de драгосте, кредпдъ ши сьпъпере, кътре патріешї кътре преа вьпъл Domnъ, пъ пъмаї съ ле хръпїт дпшїне, чї съ ле респъндїм ши дппрецізъръл постръ.

Аndoїт мъ сїмдъ еъ порочїтъ, преа

*)

дължате Doamne, dăndu-mi-se astăzi de
мълт dorită прілежъ de а въ рості prin
граїѣ, adăpca mea тълдѣмітѣ, пентрѣ дп-
палтѣ фавор, кѣ каре ацї vinevoit а прїи-
мі tradăciia лѣ Belisarie, недѣсептъ-
тоареа пѣргѣ а остепеллор теле din а-
чест ашезѣмѣнт.

Мъртѣricind кѣ тоатѣ кѣрѣценіа кѣ-
детлѣї, ачесте sentimente, de каре сѣп-
тем пѣтрѣнсе, въ дпкредінцѣм преа дп-
пълдате Doamne, кѣ нїчї одатѣ пѣ vom
дпчета а дълда фїервїндї рѣгѣчнї ла
Domnѣа Domnilor, ка сѣ въ трїмїцѣ de
сѣс ажѣторѣл сѣѣ дп тоате лѣкѣрїле че
ведї дптрепрїнде, шї сѣ въ лѣндеаскѣ
анїї віедеї, спре а пѣтеа ферїчі не тоцї
kredінчощї сѣпѣшї аї дълдїмеї Воастре.

КЪРЦІ, ЧІТІТОРІ.

Кѣрцїле каре се тїпѣреск дп врео
лімѣѣ, сѣпнт репрезентантеле адекѣ дп-
фѣдїшѣтоареле літератѣреї націонале, іар
літератѣра не дѣ тѣсѣрѣ дѣпѣ кареа сѣ
поатѣ чїнева жѣдека стареа кѣлтѣреї впеї
пацїї. Кам кѣте кѣрцї, prin ѣрмаре кѣ-
тѣ дпtїndere авеа літератѣра ромѣнѣ дп
времїле трежѣте шї пѣлѣ ла пої дпкоаче,
ферїчітѣл доктор Васїліе Поп с'аѣ сіліт
а не арѣта дп Дїсертацїа са деспре тї-
пографїле ромѣнецїї лѣкратѣ кѣ мѣлтѣ
грїжѣ шї тїпѣрїтѣ дп Сївїїѣ ла 1858. Че
фелїѣ de кѣрцї шї алте продѣкте літера-
ре шї кам кѣте с'аѣ івїт ла пої дп анїї
ачецїї маї din ѣрмѣ, пѣтем іарѣш афла
маї кѣ дплеспїре din каталоацеле лїбре-
рїлор Іосїф Романов шї Dīmītrїe Nїka,
кѣм шї din пѣвлїкѣцїїле літераре че с'аѣ

фѣкѣт шї се фак дп знеле din фолле поа-
стре пѣвлїче. Орї каре din пої ва арѣнка
тѣкар пѣмаї о прївїре вшоарѣ песте пѣ-
тѣрѣл шї фелїѣл кѣрцїлор енїте дп лїм-
ба ромѣнѣ, ва фї сіліт а рекѣпоаше сѣ-
спїнѣнд, кѣ пої пѣлѣ дп мїнѣтѣл ачеста
сокотїнд вѣне кѣ реле тот ла вп лок, а-
вем кѣрцї пегте тѣсѣрѣ пѣцїне тїпѣрїте
дп лїмба поастрѣ. Іар ачела каре ва лѣа
de а рѣндѣл не лїврарїї, не тїпографїї,
кѣм шї не азѣкторїї шї tradăкѣторїї de
кѣрцї шїї ва дптрева: дѣпѣ кѣт сѣптем
Ромѣнїї de мѣлцї шї літератѣра поастрѣ
de прѣкѣѣ, дпкаї кѣрцїле че се афлѣ тї-
пѣрїте, се вѣнд вїнїшор? Ел ва лѣа рѣ-
спїнс дела впїї ка шї дела алцїї: ва кѣр-
цїле поастрѣ се вѣнд фоарте рѣѣ, дпкѣт
сѣ ферїаскѣ Dămnezeѣ не орї чїне, ка сѣ
пѣ ажѣнгѣ ла стареа de а се хрѣнї пѣмаї
din пегѣсторїеа кѣ кѣрцїле, кѣм есте а-
честа ла алте пацїї. — Аѣzїnd асемеѣеа
плѣнсоаре, ѣрмеалѣ фїреѣе ка сѣ черче-
тѣм, de вnde vine рѣчеала ачеста кѣтрѣ
літератѣра націоналѣ, о рѣчеалѣ, не ка-
реа орї кѣт с'аѣ сіліт впїї вѣрѣвацїї іѣвї-
торї de пацїа лор а о аскѣnde, спре а
пѣшїї da de гол пѣвлїкѣл, еа пѣ се поате
нега нїчї декѣм. Мѣ вецїї прекѣрѣма ачї
зїкѣндѣмі: „Шїм чееа че кѣцїцї а не
спїне; дар сѣвѣѣмареа та е дешартѣ, кѣ
претїнзї, ка Ромѣнѣл сѣ факѣ салтѣрї, сѣ
се прекоакѣ фѣрѣ време, сѣ въ чїтеаскѣ
кѣрцїле воастре маї nainte de че л'ацїї
дпвѣдѣат а чїтї.“ — Поате фї, кѣ Двоа-
стрѣ аведї дрептате шї еѣ скрїѣ ачестеа
дпдешерт; дѣпѣче дпсѣ хѣртїеа есте а-
тѣт de рѣвѣдѣтоаре шї кондеїеле апа
сѣгїне, тѣ rog сѣ аведї шї Двоастрѣ
нѣдїнѣ рѣвѣдѣре шї сѣ тѣ аскѣлатацїї. А-

вем неапъратъ тревъинцъ а не квоаще не пої дпшине, дпн тоате латърме, ка съ пѣ не маї скоацъ алціи окїи.

Еѣ дпчерквндѣтъ а кѣтъ аствдате пѣмаї прїчїне ле пѣцїнеї интересърї пентрѣ лїтератѣра націоналъ, тѣ воїѣ сїлі а цїнеа дпайнтеа окїлор стареа кѣлтѣреї поастрѣ пѣмаї аша кѣм есте, їар пѣ кѣм ар тревѣї съ фїе, їар апої четїторїѣл жѣдече, дакъ авем дрептате а чере маї тѣлт саѣ пѣ.

Кѣнд ворѣвїм де лїтератѣрѣ, пресѣпнѣм шї ачѣеа, кѣ аколо ѣнде сѣнт скрїиторї, тревѣе съ се афле шї четїторї шї дакъ ачѣцї дпн ѣртѣ пѣ се афлѣ де а жѣнс, атѣчї авем тоатѣ дрептатеа а дптреѣа, пентрѣ че пѣ? „Деажѣнсѣл“ ачѣста їарѣш еѣ пѣл дпцелег аша, кѣ чїнеѣа съ тїпѣрїаскъ дпн кѣтаре карте 10 мї есемпларе, не каре съ ле шї ѣѣпѣ дптрѣш ап дої; саѣ тїпѣрїнд пѣмаї дѣѣ треї мї есемпларе, дп ачелаш ап съ фїе сїліт а маї фаче а дѣа саѣ шї а треїа едїцїе де алте дѣѣ треї мї трѣпѣрї дпн ачѣеш карте. Фїреѣе кѣ асемѣеа претѣпзіе ар фї о сѣрїтѣрѣ рїдїколѣ дела пої, кѣ тотѣл неашѣсѣратѣ ла стареа пѣѣлїкѣлї пострѣ четїторїѣ, чї потрївїтѣ ла алте падїї маї дпайнтате, кѣм ла Францозї шї Цѣрманї, ѣнде авем дѣстѣле пїлде, кѣ дпн маї тѣлте кѣрдї с'аѣ фѣкѣт дп време де 6 пѣлѣ ла 15 апї кѣте 3 пѣлѣ дпн 10 едїцїї шї с'аѣ тїпѣрїт 10 пѣлѣ ла 30 мї есемпларе ш. а. ш. а. Че съ зїчет дпсѣ, кѣнд ведем, кѣ ла пої дпн кѣрдїле маї неапѣрат тревѣїнчоасе авїа с'аѣ тїпѣрїт 500 пѣлѣ ла 1500 есемпларе, каре апої нїчї дпн 20 апї пѣ с'аѣ пѣтѣт ѣнде тоате.

Сѣ пѣ дптїндем повеѣцї лѣпцї. Дѣпѣ дпделѣпгѣ шї дптїнсѣ черкаре еѣ афлѣ, кѣ дптре Ромѣнї аствѣзї сѣнт четїторї де кѣрдї тѣлт маї пѣцїнї, дѣкѣт ар фї кѣ дрептате а чере чел пѣцїп пентрѣ проѣкѣтеле лїтераре маї интересанте шї маї ѣїне скрїсе. Ўїна пѣ о афлѣ дп оаменїї поѣпрїї, чї аїреа маї де парте, а дѣкѣ:

1. Дп шкоалеле поастрѣ. Кѣ ѣѣрѣѣцїї де аствѣзї а шкоалелор пѣ воїеск а фаче сокотелї; їар чѣї маї ѣекї апѣте дпн ѣпеле пѣрдїї т'ар ерта а фаче о дптреѣѣаре: Пентрѣ че Дѣѣпнеалор сѣѣерїа, ка тїнерїмеа дела 16 пѣлѣ ла 20 апї сѣ роадѣ тот пѣмаї мапѣалѣл прескрїс пентрѣ кѣтаре шї кѣтаре клас? Пентрѣ че пѣ ле дпсѣфла гѣстѣл де а маї четї шї алчѣѣа афарѣ де лекѣцїѣа кроїтѣ не кѣтеѣа чѣасѣрї шї дпкѣ тѣсѣратѣ пѣмаї пентрѣ талентеле де тїжлок пентрѣ ка школарїї ѣпї клас съ пѣ рѣтѣїе ѣнїї де алції? Дѣоастрѣ тїадї рѣспѣнде: „Нѣ есте ѣїне а дѣда не тїнерїме шї ла четїреа алтор кѣрдїї афарѣ де меморїзареа чѣеа сїлітѣ дпн шкоалѣ, кѣчї дпдѣлчїндѣсе еї де лекѣтѣра алтора, пѣ дпѣѣѣ пентрѣ шкоалѣ,“ — Ох де п'ар дпѣѣѣа нїчї ѣп тїпѣр пентрѣ шкоалѣ, чї пентрѣ ѣїадѣ! Кѣ че ацї рѣспѣнде дпсѣ, кѣнд ѣ'ам арѣта, кѣ маї де а рѣндѣл прїп шкоалеле поастрѣ дпн лїпса кѣпрїндерїї тїнерїлор тїптонїї де фѣрѣпте кѣ лекѣтѣрѣ фолосїтоаре, алеасѣ фоарте ѣїне, маї тѣлт пѣмаї класїкѣ*), ачѣїашнї ѣїтѣ де сїне шї се словодѣцїї, ла апѣкѣтѣрї де стѣденцїї, ла пѣхарѣ, картофой, аморѣрї ш. а., апѣкѣтѣрї пентрѣ ка-

*) Нѣ спѣркѣѣѣїле лѣї Балзак ш. а. ш. а. —

ре Двоастръ ꙗї педепсіаці фоарте апар, ла каре аці фї шї авѣт фоарте маре дрептате, дакъ аці фї прїчепѣт аї окѣпа некѣрмат, іар фїндкъ п'аці фѣкѣт ачеаста, пѣртаці вина не жѣмѣтате дїн алѣпекѣрїле врѣстеї тіперещї. Ачеаста е кондіціа врѣстеї тіпере, къ дакъ пѣ щїе, саѣ пѣ поате фаче віне, еа фаче рѣѣ, *segeus in vitium flecti*. Нѣ почїѣ трече ачї къ *vedere* о пїлдѣ маї вѣпѣ шї дїн Ардеал. Жїпїтеа школастикъ а Съсімеї апѣте ла Сївіїѣ шї ла Брашов, *deodată* къ *лївѣдуреа* *лї* класѣла *de* реторїкъ шї *poezie* *лї* чепе а шї четї не класїчїї *цѣрманї* пѣ *лї* шкоалѣ, чї акасъ *лї* чеасѣрїме челе *словode*, атѣнчї кънд школарїї пощрїї фреакъ ла дѣѣ треї елеції саѣ *ode* латїне орї гречещї, але кърор дѣлчеацѣ преа пѣцінї о сїмт, дїн каре прїчїпѣ кънд ласѣ еї шкоала, *deodată* пѣрѣсеск шї орї че кълтїваре класїкъ, пептрѣ каре тоатѣ прегѣтїреа лор аѣ фост пѣмаї механїкъ. Апої тотѣш не вїпї ка ачещїа *лї* везї *лї* фѣмѣтраці къ къчѣла не вѣреке шї спїндѣцї, къ еї сѣлпт фоарте прокопсіці. Асемїнеа тіперї шї кънд аѣ ажѣнс вѣрваці маторї, нїчї декѣм пѣшї пот *лї* кїпївї, къ афарѣ *de* компендіоареле *de* прїп класѣрї не каре *de* атѣнчї лешї вѣндѣсерѣ, маї сѣлпт шї алте кърцї неапѣрат тревѣпчоасе, фѣрѣ але кърор серїоасѣ четїре сѣ пѣ кътезе а зїче, къ аѣ *лї* вѣдѣат шї еї чева. *De* аїчї есте, къ авем поецї речї, ораторї не'нделешї, четїторї пѣцінї. Ънора пѣ леар преа пѣса, дакъ тоате вїбліотечїле дїн лѣте с'ар арде *лї* тр'о зї, пѣмаї сѣ рѣмѣїе чел мѣлт кълїндареле шї манѣалеле школастикѣ.

А дѣа прїчїпѣ а речелеї оаменїмор пощрїї кътрѣ чїтіре о афлѣ кїар *лї* вѣр-

цїле тіпѣрїте ромѣнеце. Сѣ пѣ не сѣїм а пѣртѣрїсі, къ челе маї мѣлте кърцї ромѣнецїї ешїте пѣлѣ акѣма сѣлпт традѣкцїї фѣкѣте дїн лїмѣ стрѣїне, към дїн еліна, францеѣа, цѣрмана ш. а. О пѣдїе *лї* чепѣтїоаре п'аре прїчїпѣ а се рѣшїна, дакъ скрїїторїї еї *deodată* сѣлпт партеа чеа маї маре пѣмаї традѣкѣторї; традѣкцїа есте вѣл дїн челе маї пѣтернїче мїжлоаче *de* а не *лї* вѣогѣдї лїмѣа шї *de* а о фаче мѣлт маї мѣлдіоасѣ. *лї* пѣтрѣвѣм *лї* пѣсѣ къ тот дрѣптѣл, пѣзїтаѣ тоцї традѣкѣторїї пощрїї рѣгѣлеле традѣчерїї къ дестѣлѣ акѣратѣдѣ? Ба нїчї зече іпшї пѣлѣ акѣма. Чей маї мѣлцї дїн пої *credem*, къ а традѣче віне есте вѣ лѣкрѣ преа вїнор, *лї* датѣ че щїм ворѣї орї към дѣѣ лїмѣї. *De* аїчї віне, къ ла пої се адеверѣазѣ маї мѣлт декѣт ла алцїї ачеа зїсѣ італїанѣ, *un traduttore e un traditore*. — Ам авѣт *лї* мѣлѣ дѣѣ традѣкцїї ромѣне а вѣлї авѣтор францеѣѣ, фѣкѣте *de* дої іпшї *лї* ачелаш ораш; кътѣ *de* осевїре пѣлѣмаї *лї* аледереа ворѣелор сїнонїме шї а фразелор, чї шї *лї* сѣнсѣл *лї* пѣтрѣ не ла вѣеле локѣрї! Нѣ се 'поате зїче, къ амѣеле традѣкцїї аѣ фост рѣѣ немерїте, атѣта *лї* пѣсѣ кътезѣ а *лї* пѣтрї, къ зна дїн ачелаш тревѣе сѣ фїе фост грешїтѣ къ тотѣл. Ам *de* осевїт пої тоцї пѣлѣ акѣм, къ алѣелїѣ се традѣче о карте *de* щїїнде шї къ тотѣл алѣелїѣ продѣктеле поетїче? Ам респектат *лї* традѣчере *лї* пѣрѣпѣ къ сѣнсѣл къвїнтелор скрїїторїѣлї тотѣодатѣ шї армонїа лїмѣвей поастрѣ? Не ам пѣзїт *de* а пѣ грѣмѣдї лїмѣа къ флорї стрѣїне, каре еї пѣї стаѣ віне, *лї* пѣкѣт се сѣїеѣше а ешї къ еле *лї* пѣлїк? Апої тотѣш не есте пѣказ,

дакъ оаменіи пощрїи ла чеа дїптьїе фацъ чїтїть арѣнкъ традициїле поастрє дп под саѣ ла пїперїѣ. Ъп прїетїн дп анѣл тре-кѣт пѣшї преѣтѣ а адѣна кѣтева мїї де ворѣе стрѣїне семѣлате прїп кѣрцїле поа-стрє челе традиѣе, де каре дѣнса есте конѣнс, кѣ чеї маї мѣлцї четїторїї карїї пѣ кѣпоск маї мѣлте лїмѣї стрѣїне, пѣ ле дпделег нїчї декѣт, ел кѣѣетѣ але тїпѣрї. Еѣ дпсѣ ѣаш сѣѣтѣї ка сѣ ласе ла о парте ачел вокаѣларїѣ (ворѣарїѣ) шї сѣ маї ащепте пѣцїн, пѣлѣ че ар ешї ла лѣмїнѣ шї дїкционарїѣл ромѣно-фран-цозеск а Длор П. Поенарѣ, Ф. Арон шї Г. Хїлл, дѣпѣ каре vom vedea че vom маї фаче. — Методѣл че се сілєѣе шї D. Елїад а'л дптродѣче шї ла пої, де а дп-вогѣдї лїмѣва маї мѣлт дїп сіне прїп ком-пѣнерї шї дерїѣадїї, доар не ва скѣпа де о мѣлцїме де ворѣе стрѣїне. Маї греѣ лѣкрѣ есте а традиѣе фразеле стрѣїне. Аї пощрїї афлѣ вїна дп сѣрѣчїеа лїмѣѣї. Дакъ дпсѣ ва кѣѣта орї каре маї фѣрѣ ѣѣѣре де сіне, ва афла кѣ вїна есте дп капѣл пострѣ, кѣ маї нїчї внїї пѣ не кѣ-поаѣет лїмѣва вїне. С'аѣ поменїт ла пої, ка ачїа, карїї воїеск а лѣкра саѣ а тра-дїѣе дп ромѣлєѣе, сѣ факѣ кѣте о кѣ-лѣторїе шї сѣ петреакѣ дп деосеѣїте дї-пѣѣрї не внде лѣкѣїеск ромѣнї? Мѣлцї ѣарѣш дїп пої се дїп преа порочїдї, кѣ аѣ дпчепѣт а дпѣѣѣа маї дптѣѣ лїмѣѣ стрѣїнѣ, апої не а мѣтѣса; де ачї вїне, кѣ сѣтєнїї пощрїї ѣнеорї аѣ маї ѣѣне шї маї фѣѣтоасе фразе, декѣт внїї лїтерациї де аї пощрїї. Дптрѣ аѣѣѣѣр, де аш аѣѣа фечорї кѣдї патрїархѣл Іаков, нїчї не ѣ-пѣл пѣ л'аш сѣѣерї сѣшї гѣлгѣїе дп лїм-ѣѣ стрѣїнѣ шї пѣ маї дптѣѣ дп а мѣтє-

сеї. Am o mie de pilde, кѣ прѣпчїї карїї аѣ дпчепѣт а дпѣѣѣа лїмѣї стрѣїне пѣ-маї дп ал опѣлєа саѣ ал пѣѣлєа ап, леаѣ дпѣѣѣат не ачелєа ка мѣскѣдї стрѣїнї, дптр'ачеаа ѣѣѣреа кѣтрѣ лїмѣва националѣ лї с'аѣ фост сѣдїт де тїмпѣрїѣ шї еї кѣ-ѣетѣ дп лїмѣва сѣпѣтѣ. Атѣта се шї че-ре спре а пѣѣѣа зїче, кѣ дпї кѣпосцї лїм-ѣва, ка сѣ кѣѣѣѣї дптрѣнса; атѣнчї фразеле челе маї фїреѣшї дпї вїн де сіне шї пѣ арѣнчї пѣрцїле кѣѣѣтѣлѣї ѣпа песте алта, дпкѣт ѣрекілє сѣ пѣ ле поаѣѣ сѣѣерї. Дїп порочїре лїмѣва поастрѣ дп пѣпѣтѣл ачєста пѣ есте аша педѣтерїтѣ ка фран-ѣѣза шї ка ѣертмана, дпкѣт сѣ чеарѣ о хотѣрѣѣѣт ѣртаре а пѣрцїлор кѣѣѣтѣлѣї ѣпа дѣпѣ алта дптрѣ тоате амѣрѣѣїтеле еспресїї; кѣ тоате ачєстєа де мѣлте орї е кѣ тотѣл пєсѣѣерїт, ка спр. п. дп ромѣ-пєѣе сѣ арѣнкѣт ѣѣѣѣл токма дп ѣртма констрѣкциїеї ка дп лѣтїпєѣе саѣ пєѣѣѣѣе ш. а. Скѣрт традиѣциа сѣ пѣ фїе пѣмаї ѣѣѣѣлѣл, пѣ прѣпчєаскѣ, пѣ механїкѣ. Бїне ар фї, ка маї пайнте де а не апѣка сѣ тра-дїѣѣет, дакъ воїтм а фолосї пѣѣлїкѣлѣї по-стрѣ, сѣ лѣѣт дптр'о мѣлѣ орїциналѣл шї дп алта традиѣциї фѣкѣѣте дп алтѣ лїмѣѣ шї жѣѣѣѣте де челе маї ѣѣне. Аша чїне ѣреа а традиѣе дїп латїпєѣе не орї каре класїк, сѣ кѣѣте маї дптѣѣѣ традиѣциї де але пєѣѣлор, карїї не латїнї шї не грємї ѣаѣ традиѣе пѣлѣ акѣтм де маї мѣлте орї шї вїне фоарте. Дпсѣѣрїнїт ар фї де дорїт, ка де традиѣѣереа поѣдїлор сѣ се апѣѣе ѣарѣш пѣмаї поѣдї, кѣчї пѣмаї поѣѣл поа-те пѣтрѣнде не поет, ѣар алтїпѣтрєлєа е театѣл, ка пѣ кѣтѣва традиѣциєа сѣ се факѣ мєсєрїє тїкѣлоасѣ, кѣт с'аѣ фѣкѣѣт еа шї пѣлѣ акѣтм не ла ѣнєлє театрѣрї дп Еѣро-

па, unde vezi къ дъреге мълте вѣкъци фоарте вѣне пѣ традѣсе, чи пѣмаї днсеїлате, іакъ-аша. Noi credem, къ времеа поастрѣ е чеа маї дптокмітѣ пентрѣ традѣчереа класіцілор еліні ші латіні. Дп Молдавo-Ромѣнія се аѣлѣ кп фрѣмос пѣмѣр de літераці, каріі кѣпоск лімба елінікѣ вїне ші іарѣш дп Ардеал ші Бѣлат сѣпт каріі кѣпоск пе латїна. Фї-ва ачеаста ші песте 20 ані тот аша? Авет прїчїнѣ de а пе дпдої. Аша дар дакѣ воїм сѣ авет чїтіторї вѣні, сѣ традѣчет вїне; сѣ дѣм дпсѣ — орї ші кѣм — дп мѣна Ромѣнѣлї ші дікціонарїѣ.

3. N'ар crede чїнева, кѣтѣ скѣдере е-сте пентрѣ пѣвлік, кѣмкѣ дпн літераціі по-щрїі вїні пѣшї пѣвлікѣ пічі декѣм, іар ал-ції фоарте пѣціп кѣрціле скоасе de сѣпт тїнарїѣ, ка ші кѣм оаменї ар фї даторї а пресїмці ші а гѣчі, кѣ Длор тїпѣрїѣ кѣрці. С'аѣ вѣгат de сеамѣ, кѣ мълте кѣрці, ва кїар ші жѣрпале че аѣ ешїт дп Молдавіа, впеле маї пічі декѣм, іар амтеле авїа ла дої треї ані с'аѣ фѣкѣт кѣпоскѣте дп Цара ромѣнеаскѣ ші пе аїреа. Че пѣ кѣпошї, пѣ поѣтеці, есте зїса латїнѣ; апої тотѣш літерацілор ле каде фоарте кѣ греѣ кѣ аѣ препѣтерапці фоарте пѣціні ші кѣ челе маї мълте жѣрпале, пе кѣнд пѣвлікѣл авїа прїнсе de весте кѣ с'аѣ пѣскѣт, еле ші мѣрїѣ. Ла пої Домнілор пентрѣ ка сѣ фачї дестѣї чїтіторї ші ла чеа маї вѣпѣ карте че се ва іві вреодатѣ, се чер The puffugi помпоасе, — de ші пѣ мїнчїоасе, маї мълт ка ла орї каре алт пеам, дѣпѣ каре се поате пѣдѣждї, кѣ мѣлці карїі пічі шїѣ кѣм ласѣ дптр'о сеарѣ зече, дѣвзечї, о сѣтѣ галвенї ла маса de кѣрці, дпшї вор фаче поамѣ ші кѣ літератѣ-

ра; мѣлці іарѣш, карїі пѣмаї дпн тїтѣла кѣрцеї пѣ пот кѣпоасе пе че аѣ сѣ деа ванї, деслѣшїндѣлісе маї вїне, о кѣмпѣрѣ вѣкѣрошї. Дптрѣ адевѣр, пѣ тоці Ромѣ-нї сѣпт аша речї кѣтрѣ літератѣра лор, ка ачеї пѣціні, карїі дпшї лѣарѣ едѣкаціе стрїпѣ ші астѣзї дпкѣ сѣпт аплекаці а слѣжї інтереселор стрїне. — —

4. Сѣ о рекѣрѣдем кѣ тоці, кѣ предѣрїле челор маї мълте кѣрці ла пої сѣпт аша de пїпѣрате, дпкѣт стаї сѣ казї дп іспїтѣ а креде, кѣ, аѣкторїі, традѣкѣ-торїі, едіторїі ші тїпографїі ш'аѣ пѣс карѣл дп петрїі, ка дпн кѣте о карте дѣвѣ сѣшї факѣ старе, кѣнїталѣрї, кѣрці ші іарѣш, кѣ еї ар кѣцета а рѣспѣндї лѣмі-на кѣлтѣреї пѣмаї ла чеї вогаці. Мълте кѣрці ешїте ромѣнеціі сокотїндѣле пре-цѣл дѣпѣ коаль сѣпт маї скѣмпне de 1/2 дѣвзечерїѣ (1/2 фанц), кѣнд еле сокотїнд кѣ сѣфлет кѣрат атѣт прецѣл дпн лонтрѣ, кѣт ші келтѣїала тїнарїѣлї, ар фї пѣтїте фоарте вїне кѣ 5—6 крї арц. коала тїпѣ-рїѣ. Се зїче, кѣ дп Молдавo-Ромѣнія сѣпт скѣмпне матеріалеле, слове, хѣртіе ш. а. Сѣпт ші пѣ преа; прїнципателе мѣлцѣмїтѣ лї Dѣмнезеѣ кѣ пѣ (маї) сѣпт дп Асіа, чи еле фак парте дпн Еѣропа ші стаѣ вechїне кѣ цѣрїле, unde астѣзї тоате челе черѣте ла тїпѣрїе с'аѣ ефтініт мълт.

Дпн тоате ачестеа дпкеїем, кѣ пѣвлї-кѣл пострѣ чїтіторїѣ се поате фаче мълт маї пѣмѣрос, фѣрѣ ка дѣхѣл de спекѣла-ціе сѣ патѣ чева; пентрѣ-кѣ кѣ кѣт о карте, шп жѣрпал аре кѣмпѣрѣторї маї мѣлці, кѣ атѣта ші кѣнїгѣл поате фї маї сїгѣр ші маї mare. — Даціне дпсѣ кѣте о карте че ар дпдреапта ші ар реформа адѣнк стареа поастрѣ політїкѣ ші соціалѣ ші пої вѣ вом арѣнка прецѣл каре л ведї чере. — Б.